

ת"פ 67759/12/18 - מדינת ישראל נגד דוד סלמאן

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 67759-12-18 מדינת ישראל נ' סלמאן

בפני
בעניין: כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

דוד סלמאן

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד שמעון חוג'ה ומתמחה תומר גוברין

ב"כ הנאשם עו"ד שלומציון גבאי מנדלמן

הנאשם בעצמו

גזר דין

פתח דבר

הנאשם הורשע, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בשתי עבירות של זיוף בכוונה לקבל דבר, לפי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 לחוק העונשין; ובעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה, לפי סעיפים 415 ו-25 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות כתב האישום, המונה שני פרטי אישום, הנאשם הינו נכה צה"ל ואב לשתי בנות קטינות. בשל היותו נכה צה"ל, זכאי הנאשם להשתתפות אגף השיקום של משרד הביטחון בהוצאות עבור מימון מוסדות חינוך עבור בנותיו.

החל משנת 2015 ועד חודש פברואר 2018, זייף הנאשם קבלות ומסמכים אשר העביר לאגף השיקום. אלו יצרו מצג שווא, לפיו בנותיו לומדות במוסדות חינוך שונים, הגם שבפועל הן לא למדו בהם מעולם ובגינם, קיבל הנאשם מאגף השיקום סכומי כסף שלא כדין, בסך של כ- 100,000 ₪.

בהתאם לעובדות פרט האישום הראשון, החל משנת 2015 ועד לחודש פברואר 2018, העביר הנאשם לאגף השיקום, מספר רב של חשבוניות ומסמכים שזויפו על ידו, המלמדים כי בתו הקטינה, א.ס., לומדת לכאורה במוסדות החינוך "גן

ועוד" ו"נעמת" שבעיר ראשון לציון, למרות שמעולם לא למדה במוסדות אלה. הנאשם כתב על החשבוניות האמורות סכום שבגינן יכול לקבל החזר מאגף השיקום, אשר עמד באותה עת על 2,600 ש"ח, לחודש לימודים.

הנאשם זייף את החשבוניות והמסמכים שהעביר לאגף השיקום, במספר דרכים, כך: הוא יצר אותם בעצמו האמצעות מחשב ביתי והדפיסם; הדפיס פנקסי חשבוניות מזוייפים בבית דפוס בתל אביב וזייף על גביהם במקומות המיועדים את חתימת המורשה לחתום.

כן, יצר הנאשם מצג שווא כלפי אגף השיקום וזה האחרון שילם לו בתקופה האמורה סך של כ- 100,000 ₪.

בהתאם לעובדות פרט האישום השני, ביום 7.3.2018, הגיש הנאשם לאגף השיקום בקשה לעדכון פרטיו האישיים, כך שיכללו בת נוספת בשם "ליאת סלמאן". כן, צירף הנאשם צילום מסמך הנחזה להיות ספח תעודת הזהות שלו ובו מצויינת ליאת כבתו ומצוין כי תאריך לידתה הוא 7.2.2015. הנאשם זייף את ספח תעודת הזהות בדרך של הדפסה ביתית.

בד בבד, הגיש הנאשם לאגף השיקום טופס בקשה להחזר תשלומים ששילם לגן הקרוי "גן ועוד" בגין שהייתה של "ליאת", לכאורה, בגן זה. לבקשתו, צירף הנאשם חשבוניות רבות שזייף, של "גן ועוד", מהן עלה כי שילם לגן סך של 50,100 ₪.

בסמוך לאחר מכן, התגלתה המרמה בה נקט הנאשם ועל כן, לא קיבל הנאשם החזרים כספיים בגין החשבוניות שהגיש בעניין "ליאת" ו"גן ועוד".

טיעוני המאשימה

ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה לעונש את חומרת מעשיו של הנאשם ואת ריבוי העבירות. לדידה, מדובר במרמה מתוכננת וצינית בהיקפים גדולים. הנאשם ניצל את זכאותו לקצבאות משרד הביטחון וזייף מסמכים רבים בגינם קיבל, במרמה, סכומי כסף בשווי של 100,000 ₪, בין השנים 2015-2018.

בנוסף, בשנת 2018, הגיש הנאשם למשרד הביטחון בקשה לשינוי פרטים אישיים ובה הוסיף בת נוספת בדיונית. כן, זייף את ספח תעודת הזהות שלו בהתאם. משרד הביטחון גילה כי מדובר במסמכים מזוייפים, והניסיון לקבל דבר במרמה, בשווי של 50,000 ₪, לא צלח.

הערכים המוגנים שנפגעו, לדידה של ב"כ המאשימה, הם אינטראקציה חברתית תקינה, אמון הציבור, טוהר המידות וחופש הפעולה והבחירה של משרד הביטחון. העובדה כי המרמה נעשתה כלפי גוף ביטחוני, מחמירה את הפגיעה בערכים הללו. מדובר בפגיעה ממשית בערכים הללו ברף הגבוה ביותר.

ב"כ המאשימה התייחסה לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, לתכנון שקדם לביצוע העבירה - הנאשם זייף את המסמכים שהגיש למשרד הביטחון. חלקם באמצעות מחשב ביתי, חלקם בבית דפוס. כן, זייף על גבי חלק מהמסמכים חתימת מורשה, וזייף גם ספח של תעודת זהות, מסמך רשמי של מדינת ישראל. במקביל הוא הגיש בקשה להחזר התשלומים הללו.

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי אלמלא מעשי המרמה של הנאשם לא היו מתגלים על ידי משרד הביטחון, יכול היה הנאשם להמשיך לקבל סכומי כסף, במרמה, מקופת המדינה.

עוד הדגישה ב"כ המאשימה כי לא נעלמה מעיניה העובדה שמדובר בנאשם עם נסיבות חיים קשות. לדבריו, מעשיו היו על רקע חובות כלכליים שנוצרו בשל פטירת בתו האמצעית עקב מחלה קשה ולאלו ניתן משקל על ידם בעת שבאו בהסדר טיעון עם הנאשם והקלו באישומים כלפיו.

עם זאת, הנאשם ניצל את מעמדו כזכאי לקצבה של משרד הביטחון וקיבל כספים שלא כדין.

לדידה של המאשימה, מתחם הענישה נע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה הדגישה את הצורך בהרתעת הנאשם והרתעת הרבים.

לא אחת נקבע בעצם שבעבירות כלכליות גובר המשקל של האינטרס הציבורי שבהחמרה של הענישה ושיקולי ההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם. דברים אלו נכונים גם לאדם נעדר עבר פלילי, כל שכן לאדם בעל עבר פלילי, כנאשם. לנאשם תשע הרשעות קודמות בעבירות מרמה וזיוף. עברו הפלילי המכביד וחומרת העבירות שבגינן הורשע כעת מעידות על חשש ממשי כי הוא יחזור ויבצען. הנאשם הפך זאת לדרך חיים עבריינית מיומנת, למקצוע של ממש, כעולה גם מתסקירי שירות המבחן בעניינו.

ב"כ המאשימה ציינה כי הנאשם ביקש בעצמו לדחות את הטיעונים לעונש על מנת לאפשר לו שיהוי להפקיד את כספי הפיצויים. אולם, בפועל, בהתאם לבדיקתם, עברה יותר משנה והנאשם לא השיב כל סכום שקיבל שלא כדין.

בהתאם לתסקיר שירות המבחן, מיד לאחר מתן גזר הדין האחרון בעניינו של הנאשם, הנאשם ניתק קשר עם שירות המבחן. רק לאחר שלוש שנים, בשנת 2015, הופקע הצו ובאותה שנה הנאשם החל לעבור את העבירות נשוא התיק דין.

ב"כ המאשימה ציינה כי הנסיבות לקולא בעניינו של הנאשם הן נסיבותיו האישיות. היותו נשוי ואב לילדים, אחת מבנותיו נפטרה ממחלה קשה ולטענת הנאשם, העבירות בוצעו על רקע החובות הכלכליים שנוצרו. העבירות בוצעו לאחר פטירתה של בתו.

ב"כ המאשימה התייחסה לחוות הדעת הפסיכיאטרית שהגיש הנאשם וציינה כי מדובר במסמך שהתאריך המצויין עליו הוא מלפני 10 חודשים ועיקרו עוסק בכך שהנאשם לא היה יכול לעבוד לפרנסתו במרץ 2020. על כן, הומלץ להמשיך בתשלום הקצבאות מאגף השיקום. לעומת זאת, ציינה כי בהתאם למכתב שהגיש הנאשם מארגון נכי צה"ל ולתסקיר מנובמבר האחרון, הנאשם עובד. לפיכך, טענה ב"כ המאשימה כי מצבו הכלכלי השתפר. הוא ממשיך לקבל קצבאות ממשרד הביטחון וגם חזר לעבוד בתפקיד ניהולי. המסמכים הרפואיים הנוספים גם הם לפני כשנה ולא מעידים על מצבו העדכני. עוד ציינה כי אישור הנכה שלו מצביע על 30% נכות ובתסקירים השונים צוין כי יש לו 41% נכות, לדבריו. ב"כ המאשימה הצביעה על אי הדיוקים בדבריו של הנאשם.

המאשימה סבורה כי יש להשית על הנאשם עונש ברף האמצעי-גבוה של מתחם העונש ההולם - 16 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ושיקום במסגרת מאסרו. כן, ביקשה כי יושת על הנאשם גם קנס בסך 5,000 ₪.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה רלוונטית בנושא.

טיעוני ההגנה

ב"כ הנאשם ציינה בראשית דבריה כי לאור העובדה שמדובר במעשים בנסיבות דומות, במחשבה פלילית זהה ובאותם מעורבים, היא סבורה כי יש לקבוע לגביהם מתחם עונש אחד.

היא ציינה כי הנאשם זכאי, מתוקף היותו נכה צה"ל אשר מטופל באגף השיקום של משרד הביטחון, להשתתפות בשכר לימוד במוסדות החינוך של ילדיו. הנאשם קיבל את תקרת ההחזר המקסימלית, בסך 2,600 ₪. בתו של הנאשם בת השנתיים אכן למדה במוסד, אך לא במוסד שלמשרד הביטחון יש הסדר לגביו לעניין השתתפות בשכר הלימוד.

ב"כ הנאשם הדגישה כי מעשיו בוצעו לפני 3 שנים, בין השנים 2015-2018 והרקע לביצועם היה מצב כלכלי קשה שלא קיבל מענה ממשרד הביטחון, לאחר פטירת בתו של הנאשם ממחלת ניוון שרירים בשנת 2013, בהיותה בת חמש וחצי. הנאשם ורעייתו סעדו אותה בביתם בקושי רב, כשהטיפול בה הצריך הוצאות רבות והחובות הכלכליים הלכו ותפחו. בשל המצב הכלכלי הקשה של הנאשם הוגשה בקשה לכינוס נכסים של ביתו.

הנאשם בן 46, נשוי ואב לשתי בנות. בתו הגדולה התגיסה לצה"ל לפני כחודש והבת הנוספת בת שבע וחצי.

הנאשם סובל מבעיות בריאותיות בעקבות פציעתו במהלך השירות הצבאי וסובל מנכות כרונית בכתף.

ב"כ הנאשם הדגישה כי נכותו של הנאשם היא גם נכות פיזית וגם נכות נפשית עקב פוסט טראומה. הוא עבר טיפולים רבים, מראה סימנים דיכאוניים, הוא מטופל תרופתית ובאמצעות שיחות תמיכה. בהתאם לחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה, הנאשם אינו כשיר לעבוד בעבודה מפרנסת. כיום, הנאשם עובד במשחתת עופות בעבודה מוגבלת של מספר שעות ביום על מנת שיוכל לקבל את הגמלה ממשרד הביטחון. אם יעבוד יותר לא יזכה לקבל את הגמלה.

ב"כ הנאשם הדגישה את נסיבות חייו האישיים של הנאשם ובעיקר אובדן בתו ואחותו, כמפורט בהרחבה בתסקירי שירות המבחן. כן, ציינה כי הרשעתו האחרונה של הנאשם הינה משנת 2012 והיא בגין עבירה שבוצעה לפני 15 שנים, בשנת 2005. אז הוטל עליו צו של"צ, אך בשל פטירת בתו, הוא לא ביצע את השעות אשר הוטלו עליו.

עוד ביקשה כי ינתן משקל להודייתו של הנאשם ולרצונו להשיב את הכסף שקיבל בחזרה. אשתו פוטרה מעבודתה והנאשם גם לא עבד תקופה ארוכה. בשל כך ובשל תקופת הקורונה, הוא התקשה מאוד להחזיר את הכסף עד עתה. היא ציינה כי הנאשם הפקיד כבר 5,000 ש"ח וביקשה מבית המשפט לאפשר לו במסגרת פריסת תשלומים את החזרת המרמה הנטענת בסך 100,000 ₪.

ב"כ הנאשם עתרה כי בית המשפט יקבל את המלצת שירות המבחן וישית על הנאשם עונש של צו של"צ ופיצוי. היא ביקשה כי לא יוטל על הנאשם קנס בשל מצבו הכלכלי ובשל העובדה שהטלת קנס תפגע ביכולתו לשלם את הפיצוי.

עוד ציינה כי במסגרת דו"ח ועדת דורנר, לעניין הרתעת היחיד והרבים - מימד ההרתעה והענישה מוטל בספק. כמו כן, הוועדה הצביעה על תועלת מועטה ונזק ממשי שנגרם בגין עונשי מאסר קצרים יחסית ולמעשה, הגיעה למסקנה כי אין טעם לקדם את ההרתעה באמצעות שימוש בעונשי מאסר.

ב"כ הנאשם תמכה עמדתה בפסיקה רלוונטית.

הנאשם אמר בבית המשפט כי הוא נוטל אחריות מלאה על מעשיו. הוא הודה בחקירתו הראשונה ומכיר בטעותו. הוא מסתכל קדימה, הוא רוצה לגדל את ילדיו ומתכוון לשלם את הכסף שקיבל. הוא סיפר כי שירות המבחן בנה לו תכנית טיפול וביקש מבית המשפט לתת לו הזדמנות נוספת ואחרונה.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן מיום 2.1.20 סקר את קורות חייו של הנאשם.

הנאשם בן 43, בעל תעודת בגרות חלקית, נשוי ואב לשלוש בנות. בתו האמצעית נפטרה לפני 4 שנים כתוצאה ממחלת ניוון שרירים, בהיותה בת חמש. סובל מבעיות בריאותיות, עתיד לדבריו לעבור בתקופה הקרובה ניתוח בכתף. על רקע מצבו הבריאותי, אינו עובד. קודם לכן, עבד לדבריו, עד חודש יוני 2019 כמנהל תפעולי במשחטה. מוכר כנכה צה"ל לצמיתות. לדבריו, היקף הנכות הינה 41%, כשברקע פציעה בכתף בתאונת אימונים במהלך שירותו הצבאי. מאז, סובל מפגיעה כרונית בכתף. שירות המבחן ציין כי הנאשם לא הציג בפניהם מסמכים המעידים על כך מלבד תעודת נכה.

הנאשם סיפר לשירות המבחן כי עבר מספר טיפולים רפואיים וניתוח וכי סובל ממצוקות נפשיות כתוצאה מנכותו. בעבר נעזר בשירותים פסיכולוגיים של משרד הביטחון. בשנת 2007, הוכר לדבריו כנפגע פוסט טראומה, אם כי גם ביחס לעניין זה, ציין שירות המבחן, כי לא הציג אישור המלמד על כך. מאז שחרורו מצה"ל עבר שיקום רפואי ותעסוקתי מטעם משרד הביטחון במשך כעשור. לדבריו, משרד הביטחון שילב אותו במהלך השנים בעבודות שונות; בחברת החשמל ובזק. באחרונה עבד במשך מספר חודשים כמנהל במשחטה, אך בשל החמרה במצבו הפיזי, נאלץ להפסיק עבודתו. כיום מתמודד עם חובות אל מול ההוצאה לפועל.

בחודשים האחרונים, בת זוגו אינה עובדת בשל בעיות רפואיות. עבדה כסייעת בגן. הנאשם תיאר את יחסיהם כטובים, משתפים פעולה ותומכים. המשבר עקב האובדן הטרגי של בתם חיזק את מערכת היחסים ביניהם. כיום הקשר עם בנותיו קרוב והמשפחה מבלה יותר, מלוכדת וקרובה.

לנאשם שלוש אחיות הקטנות ממנו. אחת מהן נהרגה לפני כשמונה שנים בתאונת דרכים, בהיותה בת 20.

לנאשם עבר פלילי מכביד, החל משנת 1995 המונה 9 עבירות בתחום המרמה. ביצע בין היתר עבירות שעניינן זיוף,

התחזות וקבלת נכסים במרמה. הוא נדון לעונשי עבודות שרות, מאסרים מותנים, קנסות וכן לצווי מבחן ושל"צ. בפעם האחרונה נשפט בשנת 2012 בגין עבירות משנת 2005 בתחום המרמה והזיוף. הושת עליו עונש מאסר מותנה לתקופה של 9 חודשים למשך שנתיים, קנס וצו של"צ בהיקף 350 שעות אותו לא השלים.

הנאשם סיפר לשירות המבחן כי ביצע את העבירות על רקע חובות שהצטברו בגין טיפולים שעברה בתו לפני פטירתה. לדבריו, חלק מהקצבה אליה זכאי ממשד הביטחון מועברת למוסדות החינוך בהן לומדות בנותיו. אולם, מאחר ובנותיו לא התחנכו במוסדות המצויים בהסדר עם משרד הביטחון, הוא רצה להשלים הסיוע אותו זכאי לקבל. פעל מתוך מחשבה שזוהי זכות שאכן מגיעה לו. שירות המבחן ציין כי התקשה בתחילה לקחת אחריות על מעשיו, אך בהמשך כשעומת עם עובדות כתב האישום, החל לקחת עליהן אחריות. מסר כי מתחרט ומתבייש בגין מעשיו, הכיר בכך שהיה צריך לנגד דרך אחרת, לשתף את סביבתו הקרובה ולפנות בבקשה לעזרה. באשר לתשלום הפיצויים, כפי שמופיע בפרוטוקול אותם התחייב דוד להעביר לקראת הדיון הקרוב, מסר לשירות המבחן כי טרם החל להעבירם וזאת בשל הקשיים הכלכליים עמם מתמודד, בין היתר, משום שאינו עובד כיום.

שירות המבחן ציין כי עת הופנה אליהם הנאשם בעבר, בשנת 2011 בגין עבירות מרמה שביצע בשנת 2005, התרשמו מאדם אשר לאורך שנים רבות היה מעורב בפעילות עבריינית. עם זאת, העריכו אז כי לידת בת עם צרכים מיוחדים, אובדן אחותו הצעירה בתאונת דרכים והתמודדות עם מצוקות רפואיות הביאו אותו לעריכת שינוי חיובי בחייו. לפיכך, המליץ אז שירות המבחן על הטלת צו של"צ כענישה חינוכית ומרתיעה. בית המשפט קיבל את המלצתם והשית על הנאשם צו של"צ, הארכת מאסר על תנאי וקנס בסך 15,000 ש"ח. אולם, לאחר הטלת צו השל"צ, הנאשם ניתק את הקשר עם שירות המבחן. בשנת 2015, בית המשפט הפקיע את צו השל"צ וגזר עליו תשלום קנס והארכת המאסר המותנה.

שירות המבחן התרשם מאדם בעל קווי אישיות המאופיינים בדפוסים של מרמה והתחזות. לאורך השנים מעורב בפעילות עבריינית בתחום המרמה בגינה נידון לעונשים של מאסר בעבודות שירות, של"צ וכן, הועמד בעבר תחת צו מבחן. חרף זאת, הנאשם ממשיך לבצע עבירות דומות. העבירות המיוחסות לו בעיתוי זה וגם בעבר מלמדות על תכנון, תחכום, ארגון ויכולות גבוהות. העבירות נשוא התיק דנן בוצעו לאורך פרק זמן ממושך. שירות המבחן ציין כי ייתכן והעלויות הכרוכות בטיפול בביתו אשר נפטרה והמצוקה המתמשכת סביב מצבה המדאיג היוו גם הם גורמי דחק ומצוקה הקשורים להתנהגותו הבעייתית. כן, ייתכן כי הפציעה ממנה סובל לאורך השנים פגעה בדימוי העצמי וקשורה גם היא להידרדרותו. מדובר בדפוס התנהגות חוזר. הנאשם בוחר לאורך השנים בדרכים חלופיות, בעייתיות כפתרונות למצוקותיו האישיות והכלכליות. עוד ציינו כי במסגרת האבחון, נמנע הנאשם לבחון לעומק את קשייו, נטה להימנע מלענות באופן ישיר על שאלות מסוימות ובאופן כללי התרשמו כי הנאשם נוטה למניפולטיביות והשכלתיות.

הנאשם הביע חרטה על מעשיו ואף ביטא נכונות ראשונית להשתלבות בטיפול.

שירות המבחן העריך כי לאור קווי אישיות העברייניים והמרמתיים, הנאשם זקוק לקבלת סיוע שייתכן ויסייע לו לזהות הכשלים במצבו ובהתנהגותו. אולם, לאור קשייו בעבר לשתף פעולה, כמו גם בעיתוי הנוכחי (לא העביר לשירות המבחן מסמכים שהתבקש), המליץ שירות המבחן לדחות את הדיון בעניינו בארבעה חודשים, במהלכם תיבחנה השתלבותו והתאמתו לקבוצה טיפולית ייעודית עבור עברייני מרמה.

תסקיר שירות המבחן מיום 11.5.20 מתאר כי הפנו את הנאשם לראיון במסגרת של"צ ולהתאמה לקבוצה טיפולית

בשירות המבחן הממוקדת בתחום המרמה. הנאשם לא הגיע למפגשים. בהמשך, יצר עמם קשר ומסר כי לא הגיע לראיון התאמה לקבוצה, משום שאושפז בבית חולים והציג אישורים רפואיים על כך. הוא לא סיפק הסבר מניח את הדעת בנוגע לאי הגעתו לראיון התאמה לקבוצה הטיפולית. הוא ביקש הזדמנות נוספת להשתלב בקבוצה ולהשלים את ריאיון ביצוע השל"צ.

שירות המבחן התרשם כי התנהגותו זו של הנאשם מעלה ספק באשר למוטיבציה האמיתית אותה מפגין ביחס לנכונותו להשתלב בטיפול ולקדם מצבו גם במסגרת צו השל"צ. בעבר התקשה לשתף פעולה עם שירות המבחן, הן במסגרת צו מבחן והן של"צ, ועל כן, ציינו כי הם ספקניים לגבי נכונותו לעשות כן כיום. יחד עם זאת, הם רואים חובה לנסות ולסייע לו כאשר כיום לפחות על פניו הצהיר שמעוניין בקבלת סיוע. לאור זאת, ביקש שירות המבחן כי בית המשפט ידחה את הדיון בכשישה חודשים, על מנת שיוכלו לבחון את מידת שיתוף הפעולה של הנאשם, נכונותו להשתלב בטיפול ולגבש תכנית של"צ. פרק זמן זה דרוש לאור התפרצות נגיף הקורונה, ההשעיה הזמנית במתן טיפול קבוצתי בשירות המבחן ורשימת ההמתנה לטיפול בקבוצה.

תסקיר שירות המבחן מיום 10.11.20 מתאר כי בימים אלו, הנאשם עובד בהתאמה לסכום השעות שאושר לו נוכח היותו מוכר כנכה צה"ל. הוא סיפר לשירות המבחן כי ויתר על קצבה אחת, מתוך שתיים, על מנת שיוכל להתפרנס וכיום, הוא עובד בתפקיד ניהולי בתחום המזון בקריית מלאכי. באשר לתשלום הפיצויים אותם התחייב להתחיל לשלם, מסר כי טרם החל לשלם, בשל קשיים כלכליים. אולם, בכוונתו להתחיל לשלם לאחרונה, גם רעייתו החלה לעבוד ומצבם הכלכלי השתפר. לדבריו, אחת הסיבות להשתלבות בעבודה מקורה ברצון להחזיר את סכומי הכסף שקיבל. שירות המבחן התרשם כי הנאשם ביטא תחילה עמדות אשר מתקשות לבחון בחירותיו, אך בהמשך הביע רצון לבחון התנהלותו הסדרתית בתחום, ולקחת חלק פעיל בקבוצה בתחום המרמה בשירות המבחן. עוד הביע נכונות לבצע צו של"צ ואמר כי עלו קשיים אשר לא היו תלויים בו ולכן, ראיון ההתאמה לא התקיים. שירות המבחן הפנה את הנאשם בשנית לראיון במסגרת של"צ והוא נמצא מתאים.

בשל השינוי המתואר בעמדותיו של הנאשם הפנייה וראיון קבלה שערך במסגרת של"צ, נכונותו להירתם לטיפול ולשתף פעולה, המליץ שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן למשך שנה וחצי. שירות המבחן ציין כי לאור משבר הקורונה ותנאי התו הסגול, יש להם קושי לקלוט מטופלים בקבוצות. יחד עם זאת, הם יערכו את המאמצים הנדרשים לשלבו בתכנית טיפולית בהתאם למצבו וצרכיו ויהוו עבורו גורם תמיכה ומציב גבולות. בשל מגבלות אלו, המליץ שירות המבחן על תקופת מבחן ארוכה מהרגיל, במהלכה ישתלב בקבוצה, גם אם לא באופן מיידי. לצד זאת כענישה חינוכית קונקרטית, מציבת גבול ומרתיעה, המליץ שירות המבחן כי יוטל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 250 שעות.

דין

בבוא בית המשפט לגזור את דינו של הנאשם, בשלב הראשון, עליו לקבוע את מתחם העונש ההולם.

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, בטרם אקבע את מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע הנאשם, אציין כי על אף קיומם של שני פריטי אישום וריבוי העבירות (בוצעו במהלך מספר שנים), לא מצאתי לנכון לחלק את מתחם העונש ההולם למספר תתי מתחמים כאלה. מדובר בפרשה כוללת אחת, מעשיו של הנאשם בוצעו בשיטתיות כחלק מסדרה של אירועי מרמה שנקט, נסיבות המעשים דומות, המחשבה הפלילית זהה והאינטרס החברתי המוגן זהה (ראה "מבחן

הקשר ההדוק" בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 29.10.14]; רע"פ 4760/14 אדוארד קיסלמן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 7.5.15]; ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' יוסף דלאל [פורסם בנבו, 3.9.15]. על כן, ייקבע מתחם עונש אחד אשר בו יישקלו כלל השיקולים הרלוונטיים.

בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. בשלב השני, על בית המשפט לשקול שיקולים ונסיבות אשר אינן חלק מביצוע העבירה בה הורשע הנאשם.

מעשיו של הנאשם חמורים. העובדה כי בוצעו במהלך מספר שנים, תוך זיוף מסמכים רשמיים של מוסדות לימוד ותוך ניצול מעמדו של הנאשם, נכה צה"ל הזכאי לשירותים והטבות ממשד הביטחון, מדגישים ביתר שאת את עוצמת הפגיעה שנגרמה כתוצאה ממעשים אלו. הנאשם זייף חשבוניות של מוסדות לימוד בהם למדו, לכאורה, בנותיו והגישן למשרד הביטחון. בגין קיבל החזרים בסך 100,000 ₪ לערך. הנאשם אף זייף מסמך רשמי של משרד הפנים - ספח תעודת זהות, כשהוסיף את פרטיה של בת נוספת שנולדה לו לכאורה. הנאשם הגיש ספח זה למשרד הביטחון לשם עדכון פרטיו וכן, הגיש חשבוניות שזייף, על סך 50,100 ₪, לפיהן בת זו למדה במוסד לימוד המצוי בהסדר עם משרד הביטחון. מעשיו האחרונים של הנאשם עוררו את חשד משרד הביטחון והוא לא קיבל החזרים כספיים בגין חשבוניות אלו.

הערכים המוגנים העומדים בבסיס עבירות אלו הם הסדר הציבורי, שמירה על סדרי שלטון ומשפט, חופש הבחירה וחופש הפעולה של משרד הביטחון והזכות הקניינית של משרד הביטחון.

הנאשם הפר את האמון בינו, מתוקף היותו נכה צה"ל, לבין משרד הביטחון המסייע לו ואמון על שיקומו. הוא קיבל במרמה סכומי כסף אשר אינם מגיעים לו כדין בהתאם לקריטריונים שקבע משרד הביטחון ובכך, גזל מקופתה ולמעשה, מן הקופה הציבורית.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה ממשית ומצויה ברף הבינוני-גבוה.

בתי המשפט רואים חומרה יתרה בעבירות מרמה וזיוף.

לעניין זה יפים הדברים שנקבעו בע"פ 4980/07 אלון כהן נגד מדינת ישראל (4.11.10):

"... אף אילו היה המערער מבצע עבירה אחת של זיוף, שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה - כפי שהודה שעשה בקשר עם הנטען בכתב האישום הנוסף - די היה בכך כדי להצדיק את השמתו מאחורי סורג ובריח. במקרה דנן, ריבוי עבירות מסוג זה, מצדיק השתה של עונש מאסר משמעותי."

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי מנעד הענישה בעבירות כגון דא הוא רחב וברי כי הדבר נשען על נסיבות ביצוע העבירה המשתנות ממקרה למקרה. עיון בפסיקה מלמד כי הענישה הנוהגת נעה בין מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך

של עבודות שירות לבין מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. אפנה למספר מקרים בעלי מאפיינים דומים, אף כי ברי שאף אחד מן המקרים אינו זהה, במכלול נסיבותיו, למקרה שבפנינו.

בת"פ 7041-03-14 (מחוזי באר שבע) **מדינת ישראל נ' מיכאל אלון** [פורסם בנבו, 14.1.15] הורשע הנאשם, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לפשע, שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה בשל קבלת מענקים שלא דין ממשרד הביטחון בסך 377.780 ₪ והלוואה בסך 18,500 ₪. הושת על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 10 חודשים ועונשים נלווים.

בת"פ (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' אלירן ברכל** [פורסם בנבו, 5.2.13] הורשע הנאשם בעבירות של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות (6 עבירות), שימוש במסמך מזויף (6 עבירות), התחזות כאחר בכוונה להונות (6 עבירות), קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (5 עבירות), גניבה (4 עבירות), ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (2 עבירות). הושת על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 18 חודשים ועונשים נלווים.

בת"פ 17086-04-15 (שלום ירושלים) **מדינת ישראל נ' שלום דוד ואח'** [פורסם בנבו, 15.11.16] הורשע הנאשם 1, במסגרת הסדר טיעון, במספר עבירות של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, במספר עבירות של שימוש במסמך מזויף ובשתי עבירות של קבלת דבר במרמה. במסגרת הסדר הטיעון, הוסכם בין הצדדים כי הם יעתרו להשית על הנאשם עונש שירוצה בעבודות שירות. אולם, הנאשם לא נמצא כשיר לבצע עבודות שירות והושת עליו עונש מאסר בפועל בן חודשיים וחצי ועונשים נלווים.

בת"פ 6034-08-15 (שלום ת"א) **מדינת ישראל נ' שטרית ואח'** (ניתן ביום 15.8.17) הורשעו הנאשמים, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קבלת דבר במרמה (ריבוי עבירות), בכך שבין השנים 2009-2014, קיבלו הנאשמים ממשרד הביטחון, באמצעות חברה המספקת שירותי ליווי לנכי צה"ל, שכר חודשי עבור שירות ליווי לאביהם, נכה צה"ל המשותק בארבע גפיו וזאת, למרות שבחלק מן התקופה העסיקו מלווים בשכר ושילמו להם משכורת חודשית הנמוכה משמעותית מהסכום אותו קיבלו. נאשם 1 קיבל בתקופה זו שכר עבודה בסך של 676,503 ₪ נטו ונאשם 2 קיבל בתקופה זו שכר עבודה בסך של 697,991 ₪ נטו. על הנאשמים הושתו עונשי מאסר אשר ירצו בדרך של עבודות שירות - חודשיים וחצי לנאשם 1 וארבעה וחצי חודשים לנאשם 2.

ברע"פ 7912/13 **חליפה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 27.1.14] נדחתה בקשת רשות ערעור פלילי של נאשם אשר הורשע בעבירות של שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה וזיוף, קשירת קשר לעוון וסיוע להתחזות לאחר. על הנאשם הושת עונש מאסר בפועל בן 9 חודשים ועונשים נלווים.

ברע"פ 6435/09 **אוסקר נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 11.8.09] נדחתה בקשת רשות ערעור פלילי של נאשם אשר הורשע בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה, זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר ושימוש במסמך מזויף. כך שבמשך תקופה של כשנה זייף חתימתה של בת זוגו, ללא רשותה, על 8 שיקים בסכום כולל של 287,176 ₪ לכיסוי חובותיו. על הנאשם הושת עונש מאסר בן 6 חודשי מאסר אשר ירצו בדרך של עבודות שירות ועונשים נלווים.

בת"פ (שלום ראשל"צ) 29164-12-17 **מדינת ישראל נ' יוסי מלולו** (ניתן ביום 12.9.18), הנאשם הורשע בעבירות של שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה. כך שהגיע לבנק הפועלים עם המחאה על סך 3,325 ₪ למוטב בלבד, הנאשם מחק את הכיתוב "למוטב בלבד" והסב בחתימתו את המחאה על שמו. הזדהה באמצעות תעודת זהות שלו וחתם על גב המחאה המזויפת שהופקדה בחשבון ומשך את סכום המחאה. בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים נגזר על הנאשם עונש מאסר מותנה וקנס בסך 750 ₪.

במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין), יש ליתן את הדעת למספר פרמטרים ובין היתר לחלקו של הנאשם בביצוע העבירה. הנאשם הינו מבצע יחיד. הוא אשר זייף את המסמכים והגישם למשרד הביטחון. בגינם קיבל החזרים בסך של כ- 100,000 ₪. מעשיו של הנאשם בוצעו בשיטתיות במשך כשלוש שנים תוך תכנון מוקדם.

עוד יצוין כי אלמלא מעשיו של הנאשם המפורטים בפרט האישום השני לכתב האישום היו מתגלים, היה מקבל הנאשם ממשרד הביטחון סכום כסף נוסף.

לאור האמור לעיל, אני סבורה כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין מספר חודשי עבודות שירות לבין 16 חודשי מאסר בפועל.

במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם, לחומרא או לקולא. הנאשם אמנם הביע נכונות להירתם לטיפול, אך בוודאי אין בכך כדי להצדיק סטייה מן המתחם בשל שיקולי שיקום.

כאמור, בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 יא' לחוק העונשין).

הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הודה במיוחס לו וחסך זמן שיפוטי.

לחובתו של הנאשם עבר פלילי לא מבוטל, שעיקרו בעבירות מרמה. הרשעתו האחרונה משנת 2012 בגין עבירות שבוצעו בשנת 2005. הנאשם לא השכיל לנצל את ההזדמנויות אשר ניתנו לו בעבר על ידי בית המשפט ושב לבצע עבירות.

לצד כל אלו, מצאתי כי יש לתת משקל נכבד לנסיבותיו האישיות הלא פשוטות של הנאשם. מתסקיר שירות המבחן עולה תמונת חיים לא פשוטה. בשנים האחרונות, חווה הנאשם אובדן של אנשים הקרובים אליו. בתו של הנאשם נפטרה בגיל צעיר ממחלה ובמהלך חייה, נזקקה לטיפולים רבים ואחותו של הנאשם מצאה את מותה בתאונת דרכים. הנאשם סובל, כאמור, מנכות פיזית ונפשית בגינה הוא מצוי בטיפול ומצבו הכלכלי אינו פשוט.

אלמלא אלו, העונש אשר היה מוטל על הנאשם היה חמור יותר.

יצוין כי ביום 3.3.21, המועד שנקבע למתן גזר הדין בעניינו של הנאשם, ביקש ב"כ המאשימה לטעון בפני בית המשפט בדבר חוות דעת הממונה על עבודות השירות. לכן, לא ניתן במועד זה גזר הדין בעניינו של הנאשם.

ב"כ המאשימה ציין כי חוות דעת הממונה על עבודות השירות היא חוות דעת שלילית השופכת אור על התנהלות הנאשם בעבודות שירות קודמות ומשכך, המאשימה סבורה כי אין להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות ועתרה להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. ב"כ הנאשם ציינה כי חוות דעת הממונה על עבודות השירות התקבלה כבר לפני כחודש ימים והמאשימה יכולה להגיש טיעוניה בכתב טרם המועד שנקבע למתן גזר הדין ולגופה, התייחסה לטענת ב"כ המאשימה ואמרה כי הממונה על עבודות השירות שקל את כלל השיקולים, התייחס לקושי שהיה בעבודות שירות קודמות שביצע הנאשם ואף על פי כן, מצא לנאשם מקום עבודה.

לא נעלמה מעיני התייחסותו זו של הממונה על עבודות השירות בדבר התנהלותו של הנאשם בעבודות שירות קודמות שביצע. עם זאת, הממונה, על אף זאת, החליט למצוא את הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות ומצא מקום עבודה עבורו.

סוף דבר

בהתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים ונסיבות העניין, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

9 חודשי מאסר בפועל אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 7.2.21.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום 9.6.21 בשעה 08:00 במשרדי הממונה על עבודות השירות, ביחידה לעבודות שירות במחוז מרכז, רמלה.

הנאשם מוזהר כי כל הפרה של תנאי מתנאי עבודות השירות יכול ותביא להפקעת המנהלית ולריצוי העונש מאחורי סורג ובריח.

שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יעבור הנאשם כל עבירה בה הורשע.

פיצוי בסך 100,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 20 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.5.21 ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם תשלום במועדו, יעמוד כל הסכום לפרעון מיידי. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט לטובת משרד הביטחון.

היה ויוצג מסמך המעיד על תשלום מלא או חלקי של סכום הפיצוי, תינתן החלטה בהתאם.

קנס כספי בסך 2,000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 15.4.21

ובכל 15 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם תשלום במועדו, יעמוד כל הסכום לפרעון מיידי.

ניתן בזאת צו כללי למוצגים.

עותק גזר הדין יועבר לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ד' ניסן תשפ"א, 17 מרץ 2021, במעמד הצדדים.